

УДК 658:330.341.1

Іщук С.О. Виробничий потенціал промислових підприємств: проблеми формування і розвитку : монографія. - Львів: ІРД НАН України, 2006. - 278 с.

Монографія присвячена вирішенню актуальних наукових і господарських проблем, пов'язаних із формуванням і розвитком виробничого потенціалу промислових підприємств.

Висвітлені теоретико-методологічні засади формування виробничого потенціалу та його інноваційного відтворення; обґрунтовані методичні підходи до оцінки ефективності потенціалу і запропоновані організаційно-економічні та фінансові механізми удосконалення управління процесами його організації і використання. Особлива увага приділена розробці методів і моделей прогнозування розвитку виробничого потенціалу, зокрема, визначенню оптимальних виробничих і цінових стратегій промислових підприємств, а також моделюванню циклів простого і розширеного відтворення виробництва.

Для наукових працівників, викладачів вищих навчальних закладів, керівників підприємств, державних службовців, аспірантів.

Науковий редактор - доктор економічних наук, професор
Бойко Євген Іванович

Рецензенти:

Беленький П.Ю.	- доктор економічних наук, професор
(ІРД НАН України)
Кузьмін О.С.	- доктор економічних наук, професор
(НУ "Львівська політехніка")
Вовк В.М.	- доктор економічних наук, професор
(ЛНУ ім. І.Франка)

ISBN 966-02-3898-3

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту регіональних досліджень НАН України (протокол №2 від 8.02.2006 р.)

© Інститут регіональних досліджень НАН України, 2006.

Зміст

Вступ	5
Розділ 1. Теоретико-методологічні засади формування виробничого потенціалу	7
1.1. Сутність і структура виробничого потенціалу	7
1.2. Принципи формування виробничого потенціалу	23
1.3. Системна організація управління виробничим потенціалом промислових підприємств	45
Розділ 2. Проблеми відтворення виробничого потенціалу	64
2.1. Макроекономічні чинники і регулятори відтворення виробничого потенціалу	64
2.2. Форми і методи відтворення виробничого потенціалу	81
2.3. Напрямки і тенденції інноваційного розвитку виробничого потенціалу	97
Розділ 3. Теоретико-методичні підходи до визначення ефективності виробничого потенціалу	115
3.1. Проблемні питання оцінки ефективності виробничого потенціалу	115
3.2. Показники ефективності використання виробничого потенціалу	131
3.3. Фінансовий механізм функціонування виробничого потенціалу підприємств	150
Розділ 4. Механізми підвищення ефективності організації та використання виробничого потенціалу	168
4.1. Методика розрахунку тривалості виробничого циклу	168
4.2. Методи підвищення організаційно-економічного рівня виробництва	181
4.3. Механізми удосконалення управління матеріальними потоками промислових підприємств	194

Розділ 5. Прогнозування розвитку виробничого потенціалу	211
5.1. Моделі управління прогностичними сценаріями розвитку виробництва	211
5.2. Моделі економічного розвитку промислових підприємств	228
5.2.1. Методи визначення оптимальних виробничих програм	228
5.2.2. Методологія вибору оптимальної цінової стратегії підприємства	242
5.3. Моделювання циклів відтворення виробничого потенціалу	248
5.3.1. Метод визначення циклу простого відтворення	248
5.3.2. Модель замкнутого циклу розширеного відтворення виробничого потенціалу	257
Список використаних джерел	265

ВСТУП

Динаміка індустріальної модернізації XXI століття торкнулася практично усіх сфер життєдіяльності суспільства і проявилася у тісному взаємозв'язку між наукою і виробництвом, неперервності інноваційних процесів, швидкому розповсюдженні нововведень за межі окремих країн. Ці та інші особливості сучасного індустріального розвитку є реальним підґрунтям для нової індустріальної революції, внаслідок якої з'являться продуктивні сили, здатні досягнути цілей, недосяжних дотепер.

Загалом визнаючи величезний прогрес у галузі інформаційних технологій, не можна применшувати тієї обставини, що без достатніх технічних, матеріальних, трудових і фінансових ресурсів економіка успішно розвиватися не може. А тому, хоча інформація є, безумовно, рушійною силою інноваційного розвитку, дієвою вона все-таки стає лише в конкретних практичних проявах: спорудах, нових видах техніки і технології, прогресивніших формах організації управління виробництвом та фінансами. Звідси, посилення в останні роки на постіндустріальну економіку і твердження про безальтернативне формування «постіндустріального» суспільства стосуються передусім ідеологічної, а не економічної сфери. Значно обґрунтованішою видається теза про перехід до нової фази індустріалізації, що базується на освоєнні новітніх технологій організації виробничо-господарської діяльності. Причому, як це завжди буває в епоху радикальної модернізації індустріального сектора, названі процеси відбуваються в умовах тривалого співіснування та взаємодії різних (старих і нових) технологічних систем і міжсистемних трансформацій.

Ринкова конкуренція вимагає від товаровиробників високої гнучкості, масштабності, швидкої і частой зміни номенклатури продукції, прискорених темпів впровадження інновацій. А тому сучасне промислове виробництво – це складна система, що є множиною численних